

LU

«Kas t lau

PALJUMÄNGITUD HELILOOJA: Teadaolevalt 102 (aga tõenäoliselt rohkem) laulu kirjutanud Raimond Valgre jõudis elada vaid 36aastaseks. **TEATRI- JA MUUSIKAMUSEUM**

6
V
o
ra
.....
«
te
re
n
n
ta
p
ku
vä
vä
m
M
ta
va
re
re
di
ku
tai
ma
V
«R
aja
sic
sto
ett
Pä
ric
lau
tar
ka
see
ho
du
On
mä
öll

«Kas te mõnda minu laulu kah teate?»

60 aastat tagasi lahkunud Raimond Valgre surm on tänini mõistatus

◦ **RAINER KERGE**
rainer.kerge@ohtuleht.ee

«Kas te mõnda minu laulu kah teate?» uurinud Raimond Valgre teda palatisse vaatama tulnud meditsiiniõelt. Õde ei osanud esiti midagi arvata, katsetanud «Oh kuusepuuga». Lõpuks jõuti koos otsides äsja kuulsaks lauldud «Saaremaa valsini». Mõni tund hiljem ööl vastu 31. detsembrit 1949 Raimond Valgre suri.

Mis juhtus Raimond Valgre 1949. aasta lõpul, meenutab muusiku elust vestva filmi «Need vanad armastuskirjad» režissöör Mati Põldre, tuginedes suu- resti helilooja õe mälestustele.

26. detsembril 1949 oodati Raimondit ema sünnipäevale. Oodati murelikult, sest Raimond, kes sõjaeelseil aastail oli peaaegu karsklane, purjutas viimase ajal alatasa ja põhjalikult.

Võttis viina, sest kartis surma

«Raimond hakkas viina võtma sõja ajal,» ütleb Põldre. «Pillimehed rääkisid, et ta kartis surma.»

Surmahirmu peletamiseks joodud-stakanidele lisandusid pillimängu ajal ettelükatud joogid. Kindral Lembit Pärn armastanud korraldada ohvitseride pidusid – võimaluste piires lookas laua ja elava muusikaga –, ning ei unustanud kunagi rikkalikult kostitamast ka oma ansambli pillimehi. Demobiliseeritud Raimond Valgrel oli juba alkoholiku kuulsus.

Pärast sõda keelati Nõukogude Liidu ameerikaliku muusika esitamine. Oma varasemaid ja ka uusi lugusid mängis Raimond Valgre peaaesjalikult õllesaalides, näiteks Pärnu kõrtsides. Elu viimastel aastatel sai laululooja

üheks ametiks sõita rändsirkusega mööda kolhoosiklubisid, kus ta saatis akordioniga kondiväänaja-paari etteastet, kambas oli ka kloun.

1949. aastal suunati Eestist minema kindral Pärn, tema oli seni oma orkestri poisse, kes millegipärast ebasoosin-gusse langesid, jõudumööda kaitsnud. Ja kuigi oktoobris 1949 kõlas üle hulga aja raadios Valgre laul – Georg Otsa esitatud «Saaremaa vals» –, ei jaksanud helilooja enda ja oma loomingu rehabiliterimiseks enam midagi ette võtta.

Emahäbenes poega haiglasse viia

Emasünnipäevale ta lõpuks toodi: purjus ja ränga seljavigastusega. Raimond oli kuskil – üks versioon väidab, et Lauupeo tänava kandis – väga õnnetult kukkunud. Või millegipärast trepist alla lükatud. Mis täpselt juhtus, pole teada.

«Ema põetas Raimondit kolm või neli päeva kodus,» meenutab Mati Põldre kuuldut. «Ema kartis teda haiglasse viia, sest tal oli häbi oma ärajoonud poja pärast.» Viimaks sokutas ema poja tutvuste kaudu hullumajja, kus Raimond sattus ühte palatisse Kaarel Karmiga.

Armastatud näitleja (viibis raviasutuses napsulembuse tõttu) olla hiljem meenutanud, kuidas ta kustutas paberossi palati aknaraamile ja kuidas ilutulestikuna sähviv tubakasädemepilv oli Raimondi üles äratanud.

31. detsembri hommikul tulid pillimehed Raimond Valgre koduukse taha. Õhtul peeti Glorias uhket aastalõpupidu ja muusikud otsustasid kampa võtta veel teisegi klaverimängija. Et kui üks väsis, saab teine jätkata.

Selleks ajaks Raimondit enam ei olnud. Ülipopulaarsete viiside autor rändas jaanuaris 1950 Jaani kirikust Metsakalmistule ema ja kuue-seitsme kaaspillimehe saatel. Sõjakaaslased pelgasisid kiriklikku matust.